Štev. 129 V Trstu, v petek 11. julija 1919 Letnik XLIV

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinost. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3·—, pol leta L 18·— in celo leto L 36·—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov mm po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1·—. Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška št. 20.

Mirovna konferenca.

Zavezniški odgovor na avstrijske note.

PARIZ, 9. Vrhovni svet je odobril zavezniške odgovore na avstrijske note o gospodarskih vprašanjih. Odgovor se izroči jutri avstrijski delegaciji v St. Germainu skupaj z ententnim odgovorom na avstrijsko noto o Zvezi narodov in o položaju avstroogrskega zastopstva v južni Ameriki. Te listine se priobče pojutrišnjem.

Nemška narodna skupščina odobrila mirovno pogodbo.

BASEL, 9. Z Berolina poročajo: Narodna skupščina: Minister za zunanje stvari, Müller, izjavlja, da protest proti mirovni pogodbi obstoji in da bo vedno obstojal, toda mora ostati tudi obljuba, da se bo mirovna pogodba udejstvovala v mejah mogočnosti. Treba je hiteti z odobritvijo mirovne pogodbe, da se doseže odstranitev blokade in, upajmo, povrnitev vojnih ujetnikov. Govornik se zahvaljuje nevtralnim državam in papežu za dobrohotnost napram nemškim vojnim ujetnikom. Zagotavlja, da ne bodo pozabljeni Nemci, ki se morajo ločiti od matere domovine, in da bo na eni in na drugi strani še nadalje živel čut pripadnosti k isti državi, dokler ne bodo narodne zahteve pravično rešene v skladu z narodovo voljo v pravi Zvezi narodov.

Kraetzig, socijalist, izjavlja, da socijalisti podpišejo odobritev samo, da rešijo ujetnike in dajo življensko moč milijonom rojakov, ki trpe glad vsled blokade. Protestira pa proti miru, ki razkosava domovino in ji jemlje kolonije. Zavrača očitanje, češ, nemški narod je odgovoren za vojno, ki je pa le delo imperijalističnega mednarodnega kapitalizma.

Spahn, sredinec, izjavlja, da je ta mir delo nepopustljivosti, ki bo tlačila še po sklepu miru. Moramo, je rekel, odobriti mir, pod pritiskom neizprosne realnosti, da zaščitimo narod, da preprečimo neizogiben polom.

Schücking, demokrat, je proti odobritvi miru.

Tudi Straus, ljudski nacijonalec, govori v tem smislu ter izjavlja, da je pogodba neizvršljiva, in da se rane, ki jih zada sklep miru, ne zacelijo in ne smejo zaceliti.

Kahl, pristaš ljudske stranke, izjavlja, da je njegova stranka proti odobritvi.

Haase, neodvisnik, sprejema vsiljivo pogodbo, proti kateri se Nemčija ne more braniti. Zahteva v imenu svoje stranke takojšnjo odpravo blokade in povrnitev vojnih ujetnikov.

Zastopniki zasedenega ozemlja, ki se mora odcepiti od Nemčije, podajajo protestne izjave. Seja se nato prekine za četrt ure, da se omogoči raznim strankam, da določijo svoje stališče proti predlogu ljudske nacijonalne stranke, ki navaja razne pridržke glede sprejetja mirovne pogodbe. Ko se je seja zopet odprla, so govorili govorniki raznih strank. Nato izjavi minister Müller, da zavrača predlog, ki ni dosegel drugega nego razdor v narodni skupščini v tem zgodovinskem času, kar dokazuje, kako bi ljudskonacijonalna stranka hotela ščititi posebne koristi.

Predlog je bil zavrnjen. Preide se na glasovanje o zakonskem načrtu, ki je bil sprejet z 208 glasovi proti 115.

Na ta način je odobrena mirovna pogodba, zapisnik in poseben dogovor o zasedbi levega brega reke Rena.

Kako je bilo določeno, da se razprava proti Viljemu vrši v Londonu.

PARIZ, 9. Sedaj je znano, kedaj in kako sta Wilson in Clemenceau pristala na Lloyd Georgovo željo, da bi se vršila razprava proti Viljemu v Londonu. Bil je to sklep, ki je po svoji naglosti in brez vsakih forem dosegel rekord. Nekaj dni pred določitvijo mirovne pogodbe je nastal v seji četvorice odmor, ker se je morala poiskati nekakšna listina. Nenadoma je, pripoveduje »New York Herald«, Lloyd George pogledal zvito, kakor po navadi, naokrog ter je, ne da bi pogledal ne prvega ne drugega, rekel: »Predpostavljam, da se nobeden vaju ne bo protivil, da se razprava proti Viljemu vrši v Londonu.« Wilson je pogledal Clemenceauja, Clemenceau Wilsona, a oba sta za hip pogledala Lloyd Georgea. Nato je Clemenceau, ki je bil vedno skeptičen glede postopanja proti Viljemu, pa naj se vrši v Londonu ali kje drugje, skomiznil je z ramama. a Wilson je mahnil z roko. V tem hipu je vstopil tajnik z listino, in o Viljemu se ni več govorilo. Lloyd George je pa smatral, da je stvar rešena.

Wilsonov govor.

NEW YORK, 8. (Zakasnelo.) Predsednik Wilson je dospel ob 15.10. Pričakovale so ga njegove hčeri, konfederacijski podpredsednik, kabinetni člani in nekaj drugih uradnikov.

Ob sprejemu s strani občinskega sveta v »Carnegie hall« je predsednik imel govor, v katerem je med drugim izjavil, da Amerika ne odreče svoje pomoči tistim, ki jih je osvobodila. Nato je šel na postajo ter se odpeljal s posebnim vlakom v Washington.

IZ NEMČIJE.

Brockdorff bo nemški poslanik na Dunaju?

CURIH, 9. »Vossische Zeitung« piše, da prevzame mesto grofa Wedela, nemškega poslanika na Dunaju, grof Brockdorff-Rantzau. V Berolinu pripisujejo tej vesti veliko važnost.

IZ RUSIJE.

LONDON, 10. (Službeno.) Angleške čete na murmanskem bojišču so zavzele vas Aposalgo, močno postojanko. Ujele so 50 vojakov in uplenile tri strojnice in pet topov.

BASEL, 9. Vesti iz Rusije javljajo, da je general Denjikin zavzel Viborg in Jekaterinoslav v Ukrajini.

Boljševiki zasedli inozemska poslaništva in konzulate v Petrogradu.

LONDON, 9. Agenciji »Reuter« poročajo iz Helsingforsa: Boljševiki so zasedli inozemska poslaništva in konzulate v Petrogradu, prilastili so si arhive in zaprli čuvaje, obtoživši jih vohunstva proti sovjetski vladi.

Bilo je sklenjeno, da se bodo izvršitve smrtne kazni od 24 t. m. dalje vršile brez procesa. Vse osebe, pri katerih se najde orožje, bodo na mestu ustreljene.

IZ ČEHOSLOVAŠKE.

Novo ministrstvo.

REKA, 10. Po odstopu dr. Kramářevega kabineta je predsednik čehoslovaške republike. Masaryk, poveril sestavo nove vlade dosedanjemu poslaniku na Dunaju, Tusarju. Kakor poroča češko časopisje, bo nova vlada po večini socijalistična in sestavljena tako-le: predsedstvo Tusar, soc. demokrat; zunanje stvari Beneš, soc. dem.; notranje stvari Švehla, agrarec; javna dela Franko (?), soc. dem.; pravosodje Hodža, slovaški agrarec, ali pa Eisner; trgovino Višťovsky, agrarec; obnova Habermann, soc. dem.; narodna obramba Klofáč, nar. soc.; železnice Brodecky, soc. dem.; javno zdravstvo dr. Šrobar, Slovak; prehrana Bala, Slovak. V opoziciji bodo demokratje, Kramářeva stranka, in katoliška ljudska stranka. Vest, da bi bil dr. Kramář imenovan za poslanika v Parizu, se ne uresniči, ker socijalni demokratje strogo obsojajo politiko, ki jo je vodil v Parizu.

IZ MADŽARSKE.

BERN, 8. Žena Bele Kuhna je bila ustavljena na avstrijsko-švicarski meji, ko se je hotela, z redno prehodnico, odpeljati iz zdravstvenih razlogov v Švico.

Čeravno je bila prehodnica pravilno sestavljena, ni vendar policija dovolila prestopa na švicarsko ozemlje in je zavrnila neljubega gosta. Ko je Bela Kuhn doznal, kaj se je zgodilo, je zahteval od dunajske vlade, da protestira v Bernu, toda leta mu je odgovorila, da ne more ugoditi njegovi želji, ker gre za stvar, pri kateri je prizadeta samo Švica.

Zdi se, da namerava Bela Kuhn protestirati pri švicarski vladi.

Iz Jugoslavije.

Rojstni dan kralja Petra dan invalidov.

BELGRAD, 8. Načelnik štaba vrhovne komande, vojvoda Mišič, je v imenu celokupne srbsko-hrvatske-slovenske vojske izdal proglas, s katerim objavlja, da je rojstni dan kralja Petra 12. julija (29. junija stare štetve), določen za invalidski dan. Ta dan se bodo v vsem kraljestvu od prestolnice do najmanjšega sela nabirali darovi v korist invalidov.

Za prijateljstvo med Jugoslavijo in Romunsko.

REKA, 10. (»Gazzetta del Popolo«.) Belgrajska »Demokratija« razpravlja v dolgem uvodniku o važnosti romunsko-jugoslovanske vzajemnosti in svari Romunsko

Navaja primere iz zgodovine in pravi, da je Romunska zmagala samo tedaj, ko je bila v dobrih odnošajih ali pa v zvezi s Srbijo. Romunska je balkanska država ter more, pa naj so njeni politiki še tako nasprotni tej misli, pričakovati varne in boljše bodočnosti samo v vzajemnosti z ostalimi balkanskimi narodi.

Jugoslovanska spomenica zaradi reških dogodkov.

REKA, 9. (»Nazione«.) Jugoslovansko odposlanstvo na mirovni konferenci je z ozirom na zadnje dogodke na Reki predložilo predsedniku mirovne konference Clemenceauju spomenico, v kateri protestira proti reškemu italijanskemu narodnemu svetu, ki si je vkljub svojemu zasebnemu značaju prisvojil pravice suverenosti, kakor ustvaritev vojske prostovoljcev, opirajoč se v tem na italijanske oblasti, ki odkrito podpirajo to zasnovo in uvajajo zakone v imenu italijanskega kralja. Odposlanstvo omenja splitski primer, kjer se ne dogaja nič podobnega, kjer se sodbe ne izrekajo v imenu kralja SHS, temveč v imenu zavezniških vlasti. Iz vseh teh razlogov zahteva jugoslovansko odposlanstvo, da naj se razpusti reški Consiglio nazionale, da se razveljavijo vsi njegovi sklepi in da se namesto tega narodnega sveta ustanovi upravni svet, sestoječ od oseb, ki bodo pripadale nevtralnim državam.

Poročevalec lista »Nazione« pripominja, da je ta spomenica po svoji vsebini podobna oni spomenici, ki jo je jugoslovanski Narodni svet za Reko-Sušak predložil mirovni konferenci, in protestu, ki ga je isti Narodni svet predložil reškemu poveljniku, italijanskemu generalu Grazioliju, in v katerem našteva grehe italijanskega narodnega sveta in mladine, katerim se morajo pripisovati zadnji žalostni dogodki, ter se zahteva, da se odpotegnejo italijanske čete, ki odkrito podpirajo italijanske opustoševalce, in se nadomeste z nevtralnimi četami. Poleg tega se zahteva razpustitev društva »Giovine Italia« in »Giovine Fiume« ter prostovoljske legije.

Dopisnik pravi, da Jugoslovani poizkušajo tako celo še izkoriščati v svoj prid reške dogodke, ki da so jih izzvali oni sami in njihovi kumi. Jugoslovani, vsaj reški, pa da so se prestrašili požarja, ki so ga zanetili, se zaletavajo v zavetje, ker se boje za svojo kožo. Dokaz temu da podajajo zagrebške »Novine«, ki da pravijo v svoji naivni neumnosti, da bi mirovna konferenca, ako bi hotela prav sedaj prisoditi Reko Jugoslaviji, morala storiti to natihoma, kajti drugače bi se prigodile največje nezgode v škodo Jugoslovanom. Malo preje pa da so pisale »Novine«, da se je dotlej, dokler so reški Italijani nosili svoje narodne kokarde z napisom »Italia o morte« (»Italija ali smrt«), moglo smejati tem otročarijam, toda sedaj pa da Rečani resno udejstvujejo to geslo. Odtod da je razvidno, da Jugoslovani niso tako vražje pogumni, kakor bi se radi kazali, in da tedaj, ko gre za batine, ne pa za razno blago, hitro pada njihova srčnost. Dopisnik pravi, da torej odpor Rečanov ni škodoval reški stvari, pač pa da ji je bil šele v prid, češ ker je pokazal svetu, da so se stvari obračale vedno na slabše in da ni kazalo več izgubljati časa. In v resnici da se zdi, da so stvar razumele končno vendar tudi trde butice v Versaillesu, ker je vrhovni svet mirovne konference imenoval preiskovalno komisijo. Reka da popolnoma mirno pričakuje izida te preiskave.

Reški odposlanec na mirovni konferenci v Parizu, bivši reški poslanec v ogrskem državnem zboru, Ossoinak, ki ga pa, kakor je znano, pariška konferenca ni nikdar priznala za odposlanca na mirovni konferenci, ki tudi nima dostopa k razpravam in ni bil tudi nikdar oficijelno sprejet od nobenega predstavitelja mirovne konference, je poslal Clemenceauju odgovor na spomenico jugoslovanskega odposlanstva, v kateri se zahteva razpust italijanskega narodnega sveta na Reki. Ossoinak ugovarja, da bi se v času od 29. oktobra do 17. novembra 1918., ko je bila Reka v hrvatskih rokah, ne bil kršil mir in red. Imenovan da je bil sicer iz Zagreba gubernator, ki pa ga meščanstvo ni priznalo in si je 30. oktobra izvolilo svoj Consiglio nazionale, ki je proglasil zedinjene Reke z Italijo. Zakaj pa hrvatski gubernator, ki je imel vojaštvo na razpolago, ni storil ničesar proti temu? Consiglio nazionale da v resnici predstavlja mesto, ker da je izšel iz ljudskega glasovanja. Kar se tiče reške vojske, pa da je to izraz odpornosti meščanstva, ki mora gledati, kako Francozi ne oskrbujejo svoje male vzhodne vojske, temveč veliko vojsko, katero Jugoslavija mrzlično pripravlja in ste bili zanjo določeni po dve milijardi na leto. Ossoinak ogorčeno protestira proti zahtevi, da bi se razpustil reški Consiglio nazionale in bi se odpotegnile italijanske čete. Končno zahteva, da bi ga zaslišala mirovna konferenca.

REKA, 9. V mesto se je vrnil mir. Včeraj so krožili po mestnih ulicah oklopni avtomobili. Nekatere trge in ulice je zasedlo italijansko vojaštvo. Neljubih dogodkov ni bilo ne podnevi ne zvečer. Consiglio nazionale je izdal oklic na meščanstvo, ki hvali njegov odpor, a ga poziva sedaj na mir, zaključujoč, da bodi njegov edini klic: »Italia, Italia, Italia.« Poziv na mir so izdali tudi avtonomaši, toda ta poziv je znatno milejši v izrazih in posebno poudarja silno resni položaj Reke.

Sprejemi jugoslovanskih ministrov v Parizu.

PARIZ, 9. Predsednik francoske republike, Poincaré, angleški minister za zunanje stvari, Balfour, in amerikanski državni tajnik za zunanje stvari, Lansing, so sprejeli odposlanstvo osrednje vlade SHS: ministrskega predsednika Protića, ministra za zunanje stvari Trumbića, pravosodnega ministra Trifkovića, ministra za gospodarstvo Marinkovića in ministra za pripravo ustavodajne skupščine Kramerja.

Francosko pomorsko oporišče se premesti v Bakar?

REKA, 9. (»Nazione«.) Po vsej verjetnosti se francosko pomorsko oporišče premesti z Reke v Bakar.

Jugoslovanski poziv ententnim parlamentom.

REKA, 9. (»Gazzetta di Venezia«.) Narodni klub v belgrajskem parlamentu deluje na to, da bi narodno predstavništvo SHS poslalo pariškemu in londonskemu parlamentu ter amerikanskemu senatu poziv, da bi se zavzeli za jugoslovanske zahteve, tako da bi proglasili londonsko pogodbo za ničevo. Narodno predstavništvo je včeraj razpravljalo o stvari v tajni seji in sklenilo, da se ne ukrene nič, dokler se ne vrne ministrski predsednik Protić iz Pariza. Pondarjalo se je, da so se že pred mesecem dni hoteli storiti v isti namen koraki pri angleškem in francoskem parlamentu, toda ko je izvedel dr. Trumbić o stvari, je brzojavil, da naj se opusti ta korak kot nepriporočljiv in ker bi znal razdražiti francoske in angleške parlamentarce.

Za priključitev cele Baranje Jugoslaviji.

REKA, 9. Iz Belgrada se poroča, da je odpotovalo iz Pariza odposlanstvo 18 članov, Srbov, Židov in Nemcev iz Baranje, ki mu je namen, da prosi mirovno konferenco, da naj se odtrga cela Baranja od Madžarske in priklopi Jugoslaviji.

Državna banka SHS.

REKA, 9. Narodno predstavništvo SHS je v svoji včerajšnji seji sprejelo zakon, s katerim se Srbska narodna banka izpreminja v Državno banko SHS z ustanovno glavnico petdesetih milijonov dinarjev v delnicah po petsto dinarjev.

Iz Italije.

Program nove vlade.

RIM, 9. Zbornica se je zopet sestala. Ministrski predsednik Nitti je izustil svoj programni govor. Kot glavne točke programa nove vlade je označil: 1. Mirovna pogajanja je dovesti do kraja, zvesto braneč narodne aspiracije; 2. izvršiti je čim najhitreje prehod iz vojnega stanja v stanje miru. pri čemer je odpraviti vse, kar je bilo v vojnem stanju potrebno, a bo odslej nepotrebno; 3. ublažiti je eksistenčne pogoje ljudstva; tirati strogo politiko cen, brez katere ni možno jamčiti za socijalni mir; 4. pripraviti je z vso hitrostjo gospodarske in finančne odredbe, ki jih zahteva novi položaj. Da se bo mogel ta program izvršiti, je glavni pogoj ta, da se obrani javni red vsakega poizkusa motenja, naj pride od katerekoli strani.

Nadaljevaje je rekel govornik, da ta vlada nastopa neposredno po sklepu prve mirovne pogodbe. To ni še mir, ki ga pričakujemo, ker italijanska vprašanja deloma niso še rešena, a v naših srcih ni še ustaljen tisti smisel jasnosti, ki sledi velikim bojem in vznemirjenju. To stanje nemira pa ni posebnost Italije, marveč je v vseh drugih narodih. Vsi duhovi naj služijo naporu za vzpostavo. Vojna je bila za Italijo strašna izkušnja. Premagali smo nevarnosti vojne, premagati moramo še bolje nevarnosti miru.

Gospodarski položaj je najtužši. Italija ima skoraj dvajset milijard dolga v inozemstvu, a skoro oseminpetdeset milijard v notranjosti. Položaj glede sirovin, trgovine in plovbe je znan. Stroški za uradnike so se potrojili. Proizvajanje naleta na nove težave ne le glede sirovin, ampak tudi radi nove oblike zaščite v deželah, ki proizvajajo sirovine ter jih hočejo pridržavati in oddajati namesto njih izdelano blago. Italija se mora vzpostaviti le z delom in disciplino. Pribajamo iz vojne z malo sirovinami in velikimi dolgovi. Treba je manje trositi in več proizvajati. Vprašanja proizvajanja so sedaj pred vsemi.

Govornik zahteva najdelavnejše propagande proti duhu anarhizma, ki zajemlje mnogo duhov. Delavci zahtevajo v določenih rokih povišanje plačil, uradniki zahtevajo isto in groze z nasiljem. S tem se le kale vse razmere. Še je potrebno, da se dela intenzivneje in prenaša marsikako pomankanje. Kdor govori drugače, je zastrupljevalec. Posebnih prispevkov je treba zahtevati od vojnih dobičkov. Čim večji so dobički, čim večje so mezde pri poljedelstvu, trgovini in industriji, tem večje je tudi neizogibno naraščanje cen.

Vzroki nezadovoljstva so resnični in globoki in često tudi upravičeni, ali agitacije zadnjih dni proti draginji razvnemajo strasti in nasilja, ki nimajo nič opraviti z gospodarskimi pojavi. Zahtevajo se absurdne stvari. Ljudstvo naj ve, da mora država samo pri kruhu doplačevati letno nad dve milijardi in pol. Vsako umetno krčenje pomenja večjo pogubo. Razlika med stroški in cenami pada vedno na konsumenta. Gre torej za to, da se znižajo proizvajalni stroški in da se cene približajo stroškom. Množenje znakov bogastva ni še večanje bogastva; izdajanje novega papirja pa je povečavanje neugodnosti položaja. Najkoristnejši ljudje bodo torej tisti, ki bodo več proizvajali.

Kdor govori v Italiji o revoluciji, kdor skuša v trenutku odvračati mase od proizvajanja, tega je smatrati za sovražnika ljudstva. Dežela, ki nima dovolj sirovin in ima živil samo za del prebivalstva, ki mora za več let kupovati na upanje, kar je potrebno za življenje: taka dežela se ne sme spuščati v nerede, ne da bi dovela v pogubo. To bi sličilo samoumoru. Vlada stori, kar je potrebno, želi pa, da je tudi parlament soodgovoren. Senator in zborničnl finančni odsek naj izrečeta svoje mnenje, ki bo imelo za vlado neoporečno veljavo.

Nato je govoril Nitti o **vnanji politiki.** Skliceval se je na izjave, ki jih je že podal minister za vnanje stvari Tittoni v senatu 26. junija. Nekatera bistvena italijanska vprašanja v tem hipu niso še rešena. Meje z Nemško Avstrijo so določene po volji Italije; glede jadranskega vprašanja pa nismo še na potu do rešitve, ki bi zadovoljila naše narodne zahteve. Poleg londonske pogodbe je bil storjen še sklep glede Albanije, ali Srbija še vedno zaseda severni del Albanije. V Mali Aziji so Grki zasedli Smirno, ki je bila obljubljena Italiji. Tudi kolonijalno vprašanje pričakuje še pravične rešitve. Dočim so italijanski delegatje v Parizu že pritrdili onemu, kar zahtevate Anglija in Francija v Evropi, Aziji in Afriki, pa rečeni vlasti niste še pritrdili temu, kar zahteva Italija.

Govoreč o **dogodkih na Reki** je dejal Nitti, da so italijanski zastopniki začeli zopet pogajanja v Parizu ob težavnih razmerah, ali s trdno voljo za obrambo pravične stvari. Izrekel je znamenito besedo: Mi hočemo, da bodi naša vnanja politika v resnici **politika narodov**, da preneha doba tajnosti in običajnih formul iz minulosti — doba, ko so se narod brez njihove vednosti obvezavali v zveze in vojne. Kar se tiče dogodkov na Reki, je izvestno časopisje pretiravalo njih pomembnost. Ti dogodki ne smejo nikakor izpreminjati naših čustev in se ne smejo več ponavljati.

Glede **volilne reforme** je rekel ministrski predsednik, da se mora sprejeti v čim najkrajšem času.

Govoreč o **finančnih vprašanjih**, je zahteval, da se stroški omeje in pomnože dohodki. Treba bo novi dve milijardi in pol novih dejanskih dohodkov.

Glede **odrešenih ozemelj** je obljubil, da zastavi vlada vso svojo najboljšo voljo da se program obnovitve hitro izvrši. Vlada stori vse potrebno, da se odpravijo vzroki nezadovoljstva.

Demobilizacija se izvrši čim najhitreje, kar omogoči znatne prihranke.

Vlada je že pripravila program za obnovitev železniškega materijala. Vso pozornost bo posvečala tudi trgovinski mornarici.

Nato je govoril o skrbi za bojevnike. Zaključil je: Zastonj so besede, zastonj obljube, zastonj nedoločeni programi: sedaj je treba delati z voljo in zaupanjem, ne plašeč se nikake težave, katera je težka — morda najtežja v zgodovini Italije. Ali Italija mora imeti gotovost, da premaga vse sedanje težave in mi imamo to gotovost.

Po predsedku je začela razprava o teh izjavah.

Corniani je odsvetoval, da bi Italija vstopila v Zvezo narodov, ker bi morala tam jamčiti za pridobitve drugih. Boji se nove prevare od strani zaveznikov, zlasti Amerike.

Socijalist **Ferri** je pobijal pogodbo z Nemčijo, ki da je zmaga militarizma, in je govoril proti sestradovalcem ljudstva. Žalostni položaj ni le posledica vojne, ampak tudi vedenja vlade pred vojno do danes. Vojna je bila v svojem bistvu spor med kapitalističnimi gospostvi, čeprav so se pridružile tudi narodne težnje med narodi. Socijalistična stranka ne nosi nobene odgovornosti. Če bi bil zmagal pruski militarizem, bi bila to poguba za civilizacijo.

Govornik šteje Italiji v velik greh, da je napovedala vojno, meneč, da se bo borila samo proti Avstriji in ne tudi proti Nemčiji. Grešila je tudi, da se ni, ko je vstopila v vojno, poleg teritorijalnih vprašanj pogajala tudi o gospodarsko-finančnih. Grajal je nedoločnost londonske pogodbe, ker nič ne govori o kolonijalnih odškodninah in **ki celo ne vsebuje italijanske Reke.** Poraza pri Kobaridu so bile krive zgrešene vojaške metode.

Glasoval bo sicer proti vladi, vendar priznava, da nameni in prvi čini ministrstva kažejo, da hoče sedaj ubirati druge poti. V mednarodnih odnošajih naj zastopniki Italije v Parizu pojasnijo francoskemu narodu, da ni ves poosebljen v Clemenceauju in tudi Wilson da ni Amerika. Wilson da je zapustil v Versaillesu mnogo svojih idealov. Priznava pa Wilsonovo lojalnost. Obsoja italijanske osebne napade nanj. (To je bilo naperjeno proti Gabrielu d'Annunzio.) Želi, da Italija ne pritrdi posredovanju v Rusiji. Če bo vlada sledila tem smernicam, more Italija pričakovati boljših dni.

Nato je ministrski predsednik Nitti zagotavljal raznim poslancem, ki bi radi izvedeli, kaj misli vlada o sedanjih agitacijah, da tekom razprave poda zbornici potrebna sporočila. Zagotavljal je zbornico, da se mir v kratkem vzpostavi, če ne bo drugih obžalovanja vrednih dogodkov. Nato je predložil izpremembe k predlogu o volilni reformi.

Seja se je končala ob 20'25. Jutri se prične seja ob 15. Dnevni red: Nadaljevanje razprave o vladni izjavi.

PODLISTEK

Vsakdanja zgodba.

Danska povest. — Prevedel M. C—č.

V hišo k nji je prišla neka teta, ki jo imam tam gori; kajti, ne more zapustiti vsega, dokler je mladi F. odsoten in dokler ne pride v Stockholm kak uraden poverjenik, ki vzame vse v svojo oskrb. Ali, čim pride ta in uredi vse, potem pride Maja k nam — a to je pri vsem tem najslabše. Kajti, oče je zaverovan vanjo in mati je imela že dovolj neprijetnosti radi nje in pričakovati jih mora še več.«

Ta povest ni napravila na-me ugodnega utisa in moje nove razmere so me začele skrbeti. Oče in mati needina; ta švedska sestra, ki naj bi postala tudi moja, napeta, mrzla, visoka, brškone pobledela od žalosti, s tisto bolestno občutljivostjo, ki jo na sploh nahajamo pri ženskah, ki so jim bile zahteve do življenja prevarjene. To niso bili tolažljivi razgledi. Sklenil sem sam pri sebi, da pospešim svojo poroko ter da svoj dom uredim tako, da nesoglasja v razmerah moje nove rodbine ne bodo motila moje osebe.

Z naslednjim priimkom je prišlo zaželjeno pismo z dovoljenjem, da se morem združiti z Jette. Ali, pismo je le na pol zadostilo mojim željam, kajti od strani očeta ni bilo niti ene besede v njem. Vendar je mati zagotovljala, da je privolil in nje pismo je bilo preuslužno za-me, da sem se skoro sramoval, dočim je obenem slavilo srečo, ki da je bom — po nje uverjenju — deležen po združitvi z njeno hčerjo, ki da bo gotovo uzor žene.

Jette je sedaj odpotovala in v svoji osamljenosti sem začel sedaj razmišljati o sebi in svoji bodočnosti. Dekle je lično in dobro in me ljubi — sem si mislil: kaj hočem še več?

Sicer se pa nisem mogel dovolj načuditi njeni čudni vzgoji, ki je — dasi je imelo dekle mnogo talentov — vendar zakrivila veliko zamudo. Tako n. pr. nisem mogel nikdar čitati kakega njenega pisma, ne da bi se hudo jezil: slaba pisava, slab pravopis, a posebno tako prazna, ničesar izrekajoča vsebina — ni bila primerna za dekle, za katere vzgojo so toliko potrosili. Najzanimiveje, kar mi je pripovedovala v teh pismih (in dobival sem redno po eno na teden) je bila okolnost, da je bil — moj pes pri nji. To kaj lepo žival, ki je bila šele malo časa v moji posesti, sem podedoval po nedavno umrlem bratu, in mi je bila zato zelo draga. Pes je bil z menoj v čolnu, ko sem Jette spremljal na krov parnika; ali v gneči in vrvenju, ki je vladalo tam, se mi je izgubil in je — kakor sem doznal sedaj — ostal na ladji. Odgovoril sem ji, da me veseli, da je bil moj pes srečneji od mene, ter da je ta Fido (ime psa) živa slika moje zvestobe, ki ji sledi vsepovsodi.

Nameraval sem odpotovati v Kodanj s prvim parnikom, ki odpluje to jesen. Istega jutra me je prijetno iznenadil prihod starega prijatelja Antona B. Pripovedoval mi je, da je — česar nisem vedel — dobil v Fünenu jako dobro mesto ter da je na potu tjakaj.

»Na potu?«, sem vzkliknil, iz Kodanja v Fünnen? Gre-li ta pot preko Doberana?«

»Da,« je odgovoril, »kaj praviš k temu, če ti povem, da sem prišel semkaj le na en edin razgovor s teboj; kajti popoldne odpotujem od tu po kopnem; dogovoril sem se že z nekim prijateljem, ki pojde isto pot. Hvala Bogu, da te nisem zgrešil! Ni mi bilo možno priti prej, ali pa, da bi te pričakoval v Kodanju, ko niti nisem vedel, ali prideš tjakaj pred spomladjo!«

»Prijatelj!«, sem rekel, ti vzbujaš mojo radovednost. Kako važno prošnjo...?«

»Najvažnejo mojega življenja.« — me je prekinil — s katero je spojeno moje srce, mir moje duše in ki je, menim, ne bi mogel poveriti nobenemu bolje pooblaščenemu ministru, nego tebi.«

»Ven z besedo, dragi prijatelj, ven žnjo! Za tvoj mir in tvojo srečo bi šel v ogenj.«

»Saj razumeš že.« je rekel, zroč skozi okno, da bi prikril svojo zadrego, »si že razumel, da je srčna stvar, ki ti jo hočem poveriti. Srečen človek! Ti boš dekle, ki je jaz obožujem, — da, obožujem, to je prava beseda — skoro videl vsak dan in stopiš v tesneje razmerje do nje. Saj si zaročen z Jette H.? Njena sestra Maja je, ki mi je na mislih.«

»Kaj?«, sem vzkliknil začudeno: Maja H, ki ni ne lepa, ne — kakor slutim — posebno mlada? Dekle, ki jo je zaročenec pustil, da je obsedela?«

»Kdo more reči to?«, je izbruhnil jezno, a je postajal polagoma mirneji z vsako besedo: »Da ni mlada! Komaj dve leti je stareja od Jette, ki šteje osemnajst let. G. H., ki je toli žaloval po svoji prvi ženi, je bil, ko še nisti minuli dve leti, vnovič oče in soprog. Da ni lepa, praviš? Oglej si jo sam! Lepa — s tem je premalo rečeno; nobena beseda ne more izraziti, kaj je. Da jo je zapustil zaročenec? Bedasti dečko, ki si je dal iztrgati tak biser! — Ravno radi tega je v mojih očeh dvakratno sijajna. — Kajti, ljubila ga je gotovo, dasi sem si misli! često, da je postopala žnjim bolj kot z bratom, nego ljubimcem. Pa denimo tudi, da ni bila zaljubljena vanj, kolike bi mogle tako storiti, kakor je storila ona? — Jaz sem jo že davno ljubil. Bilo mi je, da umrem od veselja, ko sem doznal, da je svobodna.«

»Nu, kje si se pa seznanil žnjo?«, sem vprašal.

»V Stockholmu! To se razume. Saj živi moja mati sedaj že tri leta v Stockholmu! Vsa ta tri leta sem pol časa preživljal tamkaj. Tedaj sem večkrat prihajal v hišo vašega očeta. To je bil dom! To je bil mož! Take hiše in takega moža ni dobiti nikjer drugje.«

(Dalje.)

V senatu se je otvorila seja ob 16 in je Nitti podal isto izjavo kot v poslanski zbornici.

Vtisek izjave italijanske vlade.

Vtisek, ki ga je napravil govor italijanskega ministrskega predsednika Nittija v italijanski zbornici, se presoja v italijanskem časopisju tako, da ni mogoče spoznati resnice. Poročila si naravnost nasprotujejo. Evo dokaza:

RIM, 10. (»Nazione«, nacijonalistični vladni list.) Govor ministrskega predsednika Nittija je bil sprejet dobro in se more torej smatrati, da bo ministrstvo imelo znatno večino. Ob imenovanju Reke je viharno vzklikala vsa zbornica: »Živela italijanska Reka!« Živahno se je odobravalo namerovano obdačenje vojnih dobičkarjev. Z odobravanjem se je sprejelo tudi poudarjanje, da se ne smejo rušiti odnošaji med Italijo in Francosko. Tudi v senatu so bile vladne izjave sprejete dobro. Vtisek je napravil tudi govor Enrika Ferrija. Po seji so se senatorji in poslanci soglasno izražali za zadovoljujočo rešitev reškega vprašanja.

RIM, 10. (»Era Nuova«, soc. reform. list.) V zbornici, ki je bila vsa osupla, da je Marcora ostal predsednik zbornice vkljub izpremembi ministrstva, je ministrski predsednik Nitti zelo živahno čital svoje izjave. Sodba o njegovem govoru je, da vsebuje zelo veliko obljub za izvedbo maksimalnega programa, obljub, katerim pa bo odgovarjala popolna nezmožnost za njih udejstvitev. S hrupom se je spremljal poziv na red, kajti v tem ko je govoril govornik, so se vršili v raznih mestnih predelih čini vandalskega divjaštva. Celo napoved volilne reforme ni dosegla odobravanja. Omenitev reških dogodkov je izzvala ogromno demonstracijo. Hladno se je sprejel novi postopni davek na imetje in pseudokatarski davek na luksus. Ko se je seja prekinila, je več poslancev šlo stiskat roko Nittiju. Predvideva se, da bo izid glasovanja odvisen od doslej še negotovega stališča radikalcev. Z njihovo pomočjo bi imelo ministrstvo znatno večino.

Socijalnodemokratski »Lavoratore«, jutranji, objavlja suho poročilo agencije Stefani o zbornični seji, brez lastnih pripomb, večerni pa zbornične seje niti ne omenja. Razumljivo je, da objavlja »Lavoratore« govor socijalnega demokrata Ferrija obširneje kot drugi listi. Značilen pa je vsekakor njegov molk o vtisku, ki ga je napravila vladna izjava.

Ker zaradi splošne stavke v Rimu tudi listi niso izšli, nam sedaj ni mogoče vedeti, kaj menijo razni rimski listi o programu novega ministrstva.

Italijansko odposlanstvo dospelo v Rim.

RIM, 10. Včeraj popoldne je prispel minister zunanjih stvari Tittoni z odposlancema Scialojo in Maggiorinom Ferrarisom. Na postaji jih je sprejel Sforza, podtajnik za zunanje stvari.

Splošna stavka v Rimu.

RIM, 10. Včeraj je bila proglašena v Rimu splošna stavka, čeravno se je predsnočnjim mislilo, da se ne proglasi. Listi ne izhajajo. Po mestu so vse prodajalne zaprte. Prišlo je do neljubih izgredov; nekatere prodajalne so bile oropane. Trgovci so sklenili, da prodajajo po 50% ter so svojevoljno odprli prodajalne. Vojaštvo in policija vzdržujeta po mestu red. Mnogo oseb je bilo aretiranih.

Izgredi radi draginje.

RIM, 9. Proglas obeh delovnih zbornic je pozival delavce, naj ne zapuste dela, toda nekatere skupine so vendar stopile v stavko. Tudi tramvajski promet je deloma ustavljen in mesto kaže lice dnevov, ko je vladala splošna vstaja. Listi ne izhajajo, ker so stavci v stavki — ta stavka ni baje v zvezi z draginjo. — Po mestu se zato širijo razne alarmne vesti.

Vandalski prizori so se tudi danes videli po mestu. Največji izgredi so se vršili na trgu dell'Oca, kjer je pršlo do spopada s policijo, ki je začela streljati. Bila sta ranjena dva vojaka in en civilist.

Na trgu Vittorio je tudi prišlo do spopada med množico in policijo ter vojaštvom. Množica je obsula javno silo s kamenjem. V ulici Lamarmora so hoteli karabinjerji razgnati množico, ki je pa odgovorila s kamenjem. Prišli so nekateri oddelki na pomoč, ki so pripeljali seboj avtomobil, s katerim so hoteli odpeljati aretirance. Pod pritiskom množice se je morala javna sila umekniti. Avtomobil je množica zažgala.

Tudi po drugih delih mesta je prišlo do izgredov. Enočasno z demonstracijami proti draginji so se vršile tudi demonstracije popolnoma drugega značaja.

Bližu Aragna so si dali sestanek futuristi, pod vodstvom Marinettija, nekateri zastopniki društva bojevnikov in nekaj ardilov. Njihov namen je bil ta, da uprizore demonstracije proti Nittiju. Prišla je pa policija, ki jih je razgnala.

TARANTO, 9. Splošna stavka je imela tragične posledice. Prišlo je večkrat tekom dneva do spopadov s policijo in vojaštvom. Karabinjerji so morali streljati s strojnicami proti množici. Delovna zbornica je bila sklenila, da se splošna stavka ustavi o polnoči, toda z drugim proglasom je pozvala delavce, naj se ne povrnejo na delo, v znak žalovanja za padlimi tovariši v zadnjih izgredih.

FLORENCA, 9. Vse prodajalne so zaprte vsled naredbe komisarja florentinske občine. S to naredbo se hoče preprečiti pokup vsega blaga.

Na sodišču se je danes vršila prva razprava proti aretirancem tekom zadnjih izgredov. Neki Giuliani je bil obsojen na 4 leta zapora, ker so našli pri njem veliko množico blaga in denarja.

PRATO, 9. Že šest dni traja splošna stavka, ali proletarska vladavina nad mestom. Vsak večer se vrše zborovanja proti »sestradalcem naroda«. Na današnjem zborovanju je izjavil Targetti da je občinska uprava demisijonirala vsled ustanovitve proletarske vladavine. Pričakuje se poseben kr. komisar. V mesto so prišli močni vojaški oddelki.

PARMA, 9. Ponoči so se začeli prvi izgredi. Ob 10 je večina delavcev zapustila delo. Ob 15 je bila proglašena splošna stavka. V ulici Massini je neka demonstrantska skupina vdrla v neko prodajalno orožja. Odnesla je vse orožje, toda municijo je pozabila.

TORIN, 9 Mesto je zopet mirno. Delavci so se povrnili na delo, a prodajalne so se odprle. Trgovska zbornica je izdala proglas, s katerim poziva trgovce in prodajalce, da zastavijo vse sile, da začne trgovina zopet svoj normalni tek.

ALEKSANDRIJA, 9. Oblasti so ugotovile, da blago izginja. Župan je ukazal, da morajo do jutri vsi naznaniti količino blaga, ki ga imajo.

BENETKE, 9. Včeraj se je udejstvil nov cenik na splošno zadovoljstvo. Prebivalstvo pokupuje toliko blaga, da bo blago kmalu izginilo, če bo šlo tako naprej. Prišlo je tudi do nekoliko izgredov. Cene ribam so določene na 2 liri za kg, toda trgovci so začeli prodajati stare ribe, kar je tako razjarilo množico, da je naskočila Ertejevo skladišče in ga popolnoma razdejala. Prišlo je do izgredov tudi pred prodajalnami mleka.

VICENZA, 9. Včeraj so bile vse prodajalne zaprte. Ponoči je bilo odobreno/znižanje vseh cen za 50% in naredba o rekviriranju po občini in deželi.

Ni res, da ni vojaštvo hotelo napadati množice.

RIM, 9. (»Secolo«.) Nekateri listi so priobčili vest, češ, da se nekateri konjeniški oddelki v Florenci niso hoteli pokoriti povelju, da napadejo množico. Ker so to vest prinesli neki listi službeno, so jo mestne oblasti dementirale. Po skrbnejših preiskavah se je dognalo, da so te tendencijozne vesti ne samo neresnične, temveč se je ugotovilo, da so vsi vojaški oddelki, ki so bili dani policiji na razpolago, bodisi v Toskani, bodisi kje drugje, pokazali največjo odločnost pri vzpostavljanju javnega reda, po danih poveljih, ter dali ponoven dokaz neomajne discipline za blagor domovine. (Stefani.)

Domače vesti.

Novi odjemalski seznami za razdeljevanje kruha. Aprovizacijska komisija naznanja: V svrho sestave novih odjemalskih seznamov se pozivajo vsi peki in prodajalci kruha, da svojim odjemalcem odvzamejo nove izkaznice za nakup kruha in jih do vštetega 15. t. m. predlože krušnemu uradu v ul. Cassa di risparmio št. 13 II. V nadomestilo za odvzete izkaznice izroče peki in prodajalci kruha svojim strankam potrdila ter bodo stranke, dokler se jim ne vrnejo izkaznice, dobivale kruh na ta potrdila. Pekom in prodajalcem kruha, ki bi do 15. t. m. ne predložili izkaznic, se nemudoma ustavi dobava moke oz. kruha. Stare izkaznice za nakup kruha, ki so sedaj zapadle, niso več veljavne. Tekom tega meseca se ne bodo dovoljevale izpremembe pekaren.

Pozor, tržaški in okoličanski vinorejci! Finančno nadzorništvo razglaša: V smislu § 57. izvršilnih določeb k zakonu o uvedbi državne užitnine v mestu Trstu in okolici, se morajo vse one osebe, ki obdelujejo vinograde znotraj užitninske črte, **najkasneje do 15. julija t. l.** zglasiti na finančnem nadzorništvu v ul. della Stazione št. 6, III. nadstropje, vrata 45, predložiti pogodbeni zapisnik iz leta 1918. in napovedati katastrsko občino, v kateri leži vinograd, kakor tudi število dotične parcele ter v ta namen predložiti posestno polo. Poleg tega se morajo napovedati tudi poslopja in prostori, v katerih se bo vršilo stiskanje grozdja oz. proizvajanje vinskega mošta, ter kraj, kjer se bo hranil pridelek, ter posoda, ki se nahaja v teh prostorih, namenjena za hrambo stisnjenega grozdja, vinskega mošta ali vina. Obvezan v to napoved je tudi vsakdo, kdor si dobavi grozdje iz vinogradov, ležečih znotraj užitninske črte v svrho stiskanja ali proizvajanja vinskega mošta. Obenem se zgoraj označene osebe dolžne napovedati, ali je vino namenjeno za domačo porabo ali za izvoz čez užitninsko črto.

Preveč je tega! Pišejo nam: Zadnje čase smo prišli tako daleč, da se moramo na vseh izprehajališčih in celo na mestnih pločnikih umikati — kolesarjem! Naj ne reče kdo, da govori iz nas kako posebno sovraštvo, ako opetovano tožimo. Ni možno in ne dopustno, da se še nadalje dopušča vozarjenje kolesarjev po prostorih, namenjenih izključno pešcem. Sredi cest in ulic mrgoli avtov in drugih vozil, na pločnikih in izprehajališčih pa neprestano križarijo kolesarji. Kdo naj napravi red, nas ne briga, a red mora biti tudi, ako ga imajo napraviti meščani sami! Tako ne sme več naprej.

Čemu take neslanosti?! Kakor smo čuli od ljudi, ki so prišli iz Ljubljane, objavljajo te dni ljubljanski listi dolge osmrtnice za — dr. Henrikom Tumo. Hvalijo in grajajo njegovo politično delovanje itd., kakor se pač hvali in graja delovanje vsakogar, ki je kedaj posegal v naše javno življenje. In vendar! Resnica je sicer, da je bil dr. Tuma zadnje čase mrtev, ker se je sam usmrtil, toda le politično, ne pa telesno, a da se je zopet obudil v življenje, je najboljši dokaz, da socijalni demokratje napovedujejo za nedeljo njegovo predavanje v Sv. Križu. — Ravno tako je neki ljubljanski list, menda ona brezbarvna, precej revolverska »Jugoslavija« objavila te dni senzacijonalno vest, da je italijanska masa naskočila tržaški Narodni dom ter razbila vse in da je bilo potem menda okoli 30 naših ljudi aretiranih, in ne vemo kaj še vse. Mi v Trstu ne vemo o vseh teh »strahovitih« dogodkih ničesar, in se le čudimo ljubljanskim listom, kako morejo tako nespametno sedati na lim vsakemu pustolovcu, ki jim bogve iz kakšnih namenov nakvasi take gorostasnosti, ne da bi premislili, kake zle posledice more imeti za narodno stvar tak pohlepni lov za senzacijami. Zunanji svet vendar ni tako bedast, da bi tebinič meninič verjel vse, kar se objavlja v Ljubljani, in ko se izkaže, da je taka z vsem mogočnim hrupom razbobnana vest čisto navadna izmišljotina, navadna laž: mu od vsega ostaja edino le prepričanje, seveda potem generalizirano, da ne laže samo en ljubljanski list, temveč vse ljubljansko, vse jugoslovansko časopisje. In naj potem objavlja naše časopisje še tako resnične, za narodno stvar naravnost življenjsko važno dogodke, bo zunanji svet vedno le zmigaval z rameni in vpraševal: ali je mogoče, da bi od tamkaj prihajalo kaj resničnega?! Večje nesreče za narod je pač ni, kot svoje odgovornosti se nezavedajoče časopisje, in le čudimo se, da tam na oni strani še ne pojmijo dovolj jasno te resnice!

Gospa Alojzija Brezigar, ki je po odvetniku dr. Rihardu Boari vložila na upravno sodišče na Dunaju pritožbo zaradi vzdrževalnine, se prosi, da naznani svoj naslov tržaški podružnici »Odbora za varstvo koristi prebivalstva v ozemljih, zasedenih po Italiji« (»Comitato di tutela degli interessi delle popolazioni dei territori occupati dell'Italia«), v Trstu, ul. Montfort št. 6 III.

Mestna zastavljalnica. Danes, v petek, 11. t. m., dopoldne se bo prodajalo na javni dražbi pohištvo in razni drugi predmeti.

II. Glasbeno-dramatični večer, ki ga priredi mladina v veliki dvorani Narodnega doma, se radi tehničnih ovir prelaga na **četrtek, 17. t. m.,** ob 21. Spored se objavi pravočasno.

V nedeljo, 13. t. m., se bo vršil občni zbor podružnice »Ljudskega odra« pri Sv. Ivanu v društvenih prostorih. Vabimo vse že vpisane in nevpisane člane, da se ga polnoštevilno udeleže. — Centralni odbor »Ljudskega odra«.

Sv. Križ pri Trstu. S socijalnodemokratske strani dobivamo: V nedeljo, 13. t. m., ob 16 bo predaval v veliki dvorani Gospodarskega društva (društvena krčma) v Sv. Križu dr. H. Tume o vprašanju: Vzroki in posledice socializma.

Kmetiška zborovanja v okolici. S socijalnodemokratske strani smo naprošeni, da objavimo: V nedeljo, 13. t. m. se bodo vršila po okolici sledeča kmetiška zborovanja: **Bazovica:** ob 16 v prostorih Gospodarskega društva; **Vrdela** (Sv. Ivan) ob 16 v društveni gostilni pri cerkvi. Dnevni red zborovanj: Občni zbor kmetiške zadruge in izvolitev zaupnikov.

Promet v pristanišču. Pripluli so včeraj: »B. Bruck« iz Benetk, »Antigona« iz Filadelfije; Odpluli so: »Matatihas Kiraly« v Gravoso, »Venezia« v Benetke, »Falne« v Gibraltar, »Rom« v Napoli.

Morilec karabinjerja Laduja ustreljen. Včeraj zjutraj ob 4'50 so ustrelili na bivšem strelišču pri Lovcu mornarja Franca Giambina, dezerterja, ki je ustrelil karabinjerja Laduja Bainigia.

* * *

Giambino je sprejel obsodbo na smrt zelo ravnodušno. Tudi včeraj zjutraj ob 3, ko mu so sporočili v zaporu, da mu je smrt blizu, je ostal popolnoma miren. Ob 3'10 zjutraj je prišel v njegovo celico duhoven, ki je ostal žnjim pol ure. Ko je duhoven odšel, so Giambina peljali na dvorišče, kjer so mu strgali šaržne znake in ga nato odpeljali na bivše strelišče. Tu so že čakali razni vojaški oddelki. Giambino je šel s trdnim korakom na odkazan mu prostor in je popolnoma mirno poslušal poročnika, ki mu je še enkrat prečital smrtno obsodbo. Nato so ga razvezali, mu slekli jopič, zavezali oči ter ga zvezali za stolico.

Četa 16 vojakov je pomerila nanj puške. Kratko povelje, in — Giambino je bil mrlič. Zdravnik je ugotovil smrt, a vojaki so molče odšli. Prizor je trajal pičlih 10 minut. Truplo so peljali na pokopališče.

Zrakoplov se je prevrnil. Včeraj sta pilot narednik Ronchi in opazovalec poročnik Scolti letala v zrakoplovu nad letališčem v Žavljah. Ko sta se spustila na zemljo se je zrakoplov prevrnil. Oba vojaka sta bila še precej težko poškodovana. Peljali so ju v vojaško bolnišnico.

Nesreča v Štorjah. Včeraj so pripeljali iz Štorij pri Sežani nekega dečka v tukajšnjo bolnišnico. Revež se je baje igral z neko ročno granato, ki je eksplodirala in ga težko ranila. Odnesla mu je tudi desno roko. Revež se nahaja na smrtni postelji v X. odd. bolnišnice.

Nesrečen kolesar. Včeraj ob 21 je vozil Ivan Ceglar, star 18 let, s kolesom po ulici Broletto. V polnem teku je revež zadel ob neko drevo in si zlomil tilnik. Peljali so ga na rešilno postajo, a nato v bolnišnico.

»Micka Kovačeva«.... Včeraj so aretirali nekega Avgusta R., ker ni hotel plačati računa v neki gostilni v ul. Riborgo. Ko so ga vprašali, zakaj ni plačal, je odgovoril: »Vlada je znižala za 40%, a jaz sem mislil, da bi bilo dobro znižati za 100%.«

Brat brata ranil. Na trgu Rosario sta se včeraj kregala brata Josip in Ferruccio B. Josip je potegnil nož in ranil svojega brata. Aretirali so ga.

Porotno sodišče.

Če se babnice topejo....

Včeraj se je vršila razprava proti Petru Polu, rojenemu v Rodoših l. 1895, pristojnemu v Vižinado, poljedelcu, ki je obtožen umora.

Predsednik sodišča: dr. Stegù; branitelj: dr. Robba; drž. pravdnik: dr. Bencich.

Pri Vižinadi se nahaja majhna vaska Radoši. V hiši ob cesti stanuje Kocjančičeva družina, a v sosedniji, ki je last Petra Radoša, pa obtoženec s prileženico Amalijo Orikovac.

Dne 26. septembra 1917 je nastal na cesti pred hišama prepir med Polovo Amalijo in njo sosedo Josipo Radoševo. Babnici ste se hudo sprijeli in kričanje je bilo vedno silnejše ter se je zdelo, da se sploh ne konča. Stari Kocjančič je nekaj časa poslušal, a se mu je končno zdela preneumna ta zgaga pred hišo. Stopil je zato ven in zaklical babnicama, naj vendar prenehate. Radoševa je res odšla, toda Polova kar ni hotela odnehati. Šla je za Radoševo in kričala, kakor bi bila obsedena. Kocjančič pa ji je zastavil pot in jo pozval, naj vendar konča in gre po svojih opravkih, ker on da je tega kričanja že sit. Toda Polova, bojevita ženska, se je sedaj sprijela žnjim, češ, kaj pa to njega briga. Lučala je tudi kamenje proti njemu. To je bilo možu preveč! Stekel je za njo, jo zgrabil za krilo in jo hotel odgnati v hišo.

Pol je stal pred hišo in gledal ves prizor. Tupatam je še zaklical svoji ženski, naj le luča kamenje na starega Kocjančiča. Ženska se je umikala proti svoji hiši in lučala kamenje proti Kocjančiču. Ko je pa Pol videl, da se leta njegove ženske vendar ne ustraši, ji je prihitel na pomoč. Stari Kocjančič je videl, kako teče Pol z revolverjem v roki proti njemu, ter se je ustavil. Pol je pa prišel na dva koraka od njega in ustrelil. Strel je zadel, stari Kocjančič se je zgrudil na tla. V tem je pa prihitel očetu na pomoč Kocjančičev sin. Pol se je obrnil in ustrelil dvakrat proti njemu ter ga ranil v desno roko. Nato je zbežal. — Stari Kocjančič je kmalu nato izdihnil. Nekateri kmetje so vso stvar od daleč gledali, toda zadnji prizor se je izvršil tako hitro, da niso mogli posredovati.

Zaslišanje obtoženca.

Preds.: Se li pripoznate kriv?

Obt.: Da, toda strejjal sem v samoobrambi.

Pripoveduje nato, kako je on bil edini Italijan v tistih krajih. Hrvatje so ga sovražili. Pokojnik je ščuval tudi druge proti njemu. Dne 26. septembra je šel v Vižinado. V žepu je imel revolver, ki mu ga je dal pokojni brat. Naenkrat je slišal kričanje. Prišel je bliže in videl starega Kocjančiča, kako je tepel njegovo zaročenko Amalijo. Leta se mu je iztrgala in bežala proti domu ter klicala na pomoč. On se pa ni mogel vzdržati in ji je pohitel na pomoč. Kocjančič mu je skočil nasproti s kosirjem v roki in kričal: »Sedaj vaju ubijem oba!« Videl sem se v veliki nevarnosti in, ker se nisem mogel ubraniti drugače, sem ustrelil proti njemu. Kocjačič se je zgrudil na tla, a v tem je pritekel njegov sin s sekiro v roki. Ustrelil sem nato dvakrat tudi proti njemu, da bi ga ustrašil, in sem ga zadel v roko. Ko sem videl, kaj se je zgodilo, sem zbežal in se nato sam javil orožnikom.

Preds.: Ali je res, da ste kričali Orikovčevi naj luča kamenje proti Kocjančiču?

Obt.: Da, kričal sem ji, ker sem videl, da jo Kocjančič tepe.

Preds.: Priče trde, da ni imel Kocjančič kosirja v roki!

Obt.: Priče trde, kar je v prilog pokojnikovi družini.

Priče.

Josipa Radoš izpove, da se je dne 26. septembra nekaj prepirala s Orikovčevo, obtoženčevo prileženico. Pokojni Kocjančič ju je hotel pomiriti. Oma ga je ubogala in je odšla, a Orikovčeva se je začela žnjim kregati. Ko je pokojnik videl, da jo ne more drugače spraviti domov, jo je prijel za krilo in jo hotel s silo odvleči. Ta se mu je pa iztrgala in začela metati kamenje proti njemu. V tem je pritekel Pol in ga ustrelil. Ko je prišel pokojniku na pomoč njegov sin, je Pol tudi tega obstrelil.

Preds.: Je li prišel Pol z revolverjem v roki?

Priča: Zdi se mi.

Preds.: A pokojnik je imel kosir v roki?

Priča: Zdi se mi, da ni imel kosirja.

Marija in Anton Oeković, obtoženčevi sorodniki nočejo ničesar izpovedati.

Ivan Gianotti, Kocjančičev svak, izpove, da sta pokojnik in njegov sin bila izredna človeka. Drugega noče izpovedati.

Ana Pol, obtoženčeva sestra, izpove, da je slišala, kako je pokojnik žalil Orikovčevo in grozil nje bratu Petru. Videla je Kocjančičevega sina, kako je hitel s sekiro v roki pokojniku na pomoč. Matej Pol izpove, da je bil pokojnik surovež. Bil da je obsojen na 10 mesecev zapora, ker je hotel ubiti svojega sina.

Antonija, pokojnikova vdova, izjavlja, da je bila 8 let ločena od pokojnika, ker je bil surovež.

Antonija Gianotti izpove hrvatski, da ni videla, da bi pokojnik imel v roki kosir njegov sin pa sekiro; pač pa je videla, da je Pol imel revolver.

Preds.: Kedaj je imel revolver.

Priča: Ko je tekel proti pokojniku.

Anton Radoš, star 15 let, pripoveduje, kako se je stvar zgodila.

Preds.: Kaj je pokojnik imel v roki?

Priča: Imel je kosir, s katerim je grozil Polu.

Preds.: A pokojnikov sin?

Priča: Pokojnikov sin je imel v roki sekiro.

Amalija Orikovac, obtoženčeva prileženica, pripoveduje, kako jo je pokojnik pretepal. Videla je tudi kosir v pokojnikovi roki in sekiro v roki njegovega sina.

Drž. pravdnik, dr. Bencich, zahteva uveljavljenje obtožnice. Poziva porotnike, naj ne sodijo pristranski in naj ne jemljejo ozira na to, da je obtoženec navdušen Italijan. (Obtoženec in vsi člani njegove družine so namreč prišli k razpravi z bodisikakšnim vidnim znakom svoje narodnosti, kravato, robcem itd. v italijanskih narodnih barvah.)

Branitelj, dr. Robba, da ne zahteva, da se obtoženec sodi po svoji narodnosti; naglaša pa, da je obtoženec umoril pokojnika v samoobrani.

Oproščen.

Na podlagi porotniškega pravoreka, s katerim so leti vsa vprašanja zanikali, je bil obtoženec **oproščen.** (Leta se je globoko poklonil in zahvalil.)

Borzna poročila.

Trst, dne 10. julija 1919.

Borza popolnoma brez poslov. Nekateri papirji notirajo niže. Ampelea in Olcifici nekaj više.

Tečaji:

Cosulich (Austroamericana)	610—	620
Gerolimich	1625—	1700
Lloyd	1000—	1050
Lussino	1650—	1700
Martinolich	485—	495
Navigazione Libera Triestina	1825—	1875
Premuda	670—	690
Tripcovich	610—	620
Assicurazioni Generali	16500—	16750
Riunione Adriatica	3000—	3100
Ampelea	465—	475
Cement Spalato	360—	370
Čistilnica petroleja (Raff. Olii Min.)	1800—	1900
Čistilnica riža (Pilatura riso)	370—	390
Krka	368—	380
Ladjedelnica v Tržiču (Cantiere)	330—	340
Tržaški Tramway	225—	230
Tržaška tvornica olja (Oleifici Triest.)	925—	975
Jadranska banka	250—	255

MALI OGLASI

se računajo po 10 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 1'—. Debele črke 20 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 2'—.

MOČAN voziček s štirimi kolesi se proda po zmerni ceni. Ul. Geppa 23. 3871

VDOVEC, 38 let star, s tremi otroki, obrtnik in trgovec, želi znanja z dekletom ali vdovo brez otrok, ki ima veselje do trgovine. Zahteva se slika. Ponudbe pod »Sreča« na ins. odd. Edinosti 3872

SPREJMEM se izurjena šivilja. Plača po dogovoru. Milan Poljanšek, Logatec. 3874

PRODA se molzna koza po zmerni ceni. Milan Poljanšek, Logatec. 3873

ODDAM stanovanje, jedilna-spalna soba in kuhinja. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3876

PRODAM kuhinjsko pohištvo, krasno, moderno, belo pobarvano. Ul. Molin a vento 7. Kosovel. 3877

AVTOMOBIL Fiat HP se posodi po ugodni ceni. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3878

ZA UČENJE KLAVIRJA. Diplomirana klavirska učiteljica poučuje v klavirju po metodi konservatorija. Naslov pove inseratni oddelek Edinosti pod štev. B 121. (B 121)

SLOVENKA, MODISTKA se priporoča cenjenim damam v mestu in okolici. Ulica Alessandro Volta št. 2 V. nadstr., vrata 19.

FOTOGRAF A. JERKIČ. Trst, ul. delle Poste št. 10. Gorica, Corso št. 36 na dvorišču. P 1233

Hotel sprejme takoj ponočnega vratarja

starega 25—30 let.

Predstavlti se je osebno od 10-12 ul. Geppa 23.

V soboto, 12. t. m. se odpre MESNICA GIUSEPPE VISCOVICH v Trstu, ulica Giulia št. 25. Prodaja se: govedina, teletina in koštrunovina. Vdani G. VISCOVICH.

JOSIP STRUCKEL
Trst, vogal Via Nuova - S. Caterina.
Velika izbera vsakovrstnega blaga za moške in ženske. — Blago za suknje, žamet, barhant, svile, etamin ter raznih predmetov za okras oblek. Vse po znižanih konkurenčnih cenah.

IZREDNA PRILIKA!

Vino „Chianti" po L 4	2litrska steklenica	
Wermouth in marsala po	L 4.40	liter
Žganja po	L 6.40	„
Rum po	L 6.40	„
Konjak po	L 9.60	„
Malinovec po	L 8.—	„
Pomarančevec po	L 8.—	„

Križmančič, Trst, ul. Valdirivo 34, ul. 30 ottobre 8.

UMETNI ZOBJE
z in brez čeljusti, zlate krone in tudi obrobki
VILJEM TUSCHER koncesijonirani ZOBOTEHNIK
TRST, ul 30. oktobra (ex Caserma) 13, II.
Ordinira od 9 predp. do 6 zvečer.

NA DEBELO:
Nogavice, žepni robci, rute za na glavo, razne maje, česalniki, pisemski papir, pipe, radirke, traki za čevlje, vsakovrstni gumbi in drugo blago.
GIACOMO LEVI, Trst, ulica S. Nicolò št. 19.

Obiskujte dob o preskrbljeno trgovino
MANUFAKTURNEGA BLAGA
tvrdke G. N. Ravalico v Trstu, ul. Vincenzo Bellini 13 (poleg cerkve sv. Antona novega
Vsak dan novi prihodi.

Novo skladišče.
Veliko skladišče klobukov dežnikov, belih in pisanih srajc, platna, žepnih robcev, moških nogavic itd. itd.
K. CVENKEL, Trst, Corso štev. 28
Cene zmerne. Postrežba točna. Narodna trgovina. — Narodna trgovina.

ZALOGA UR IN ZLATANINE
na veliko izbero se vdobi pri
A. POVH v Trstu
TRG GARIBALDI (BARRIERA) 3.

Več vagonov vina
pristnega italijanskega, črnega, Val Policella, 14%
je na prodaj
po konkurenčnih cenah na debelo in na drobno v dobro znani trgovini
Jakob Perhauc, Trst
ulica delle Acque 6. — Telefon 2-86
Velika zaloga domačega tropinovca, ruma, konjaka, slivovke, špirita 96%, vinskega kisa, marsale in vermuta različnih vrst.

Dr. FRANZUTTI
ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ul. Gioachino Rossini štev. 12, vogal ul. delle Poste. Tehniški vodja A. Johnscher, dolgoletni asistent Dr. J. Čermaka. - Izdiranje zob brez bolečin. Plombiranja. Umetni zobje.

JADRANSKA BANKA
Deln. glav. K 30,000.000, Reserve K 8,500.000
Centrala: TRST
Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 3
Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija Split, Šibenik, Zadar
Ekspozitura: Kranj.
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle
Sprejema vloge
na hranilne knjižice proti 5 1/2% letnim obrestim. v bancogiro-prometu proti 3% letnim obrestim. Na odpoved navezane zneske sprejema po najugodnejših pogojih, ki se imajo pogoditi od slučaja do slučaja.
Daje v najem varnostne predale (Safes deposites).
Blagajna posluje od 9 do 13

CROATIA
Zavarovalna zadruga v Zagrebu, je edina domača zavarovalnica
Ustanovljena 1884 leta. CENTRALA: Zagreb, v lastni palači, vogal Marovske in Preradovićeve ulice.
Podružnica v Trstu, ul. Lavatoio 1, II.
Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja: **I. Proti požarnim škodam.** 1. Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih zgradb, tovaren). 2. Zavarovanje premičnin (pohištva, prodajalniškega blaga, gospodarskih strojev itd.) 3. Zavarovanje poljskih pridelkov (žita, sena itd.) **II. Zavarovanje steklenih šip. III. Na življenje.** 1. Redna zavarovanja. a) Zavarovanje glavnic za slučaj doživljenja in smrti. b) Zavarovanje dote. c) življenske rente. —

Oglase in osmrtnice sprejema Inseratni oddelek Edinosti, ulica Sv. Frančiška štev. 20, pritličje.